

Ib Michael (født Ib Michael Rasmussen i 1945) er en af de senere års mest populære danske prosaforfattere. Han voksede op i Roskilde i et velhavende grossererhjem, og efter studentereksamen tog han i 1972 en bifagseksamen i mellemamerikansk sprog og kultur ved Københavns Universitet. Ib Michael debuterede som skønlitterær forfatter med *En hidtil uset drøm om skibe* (1970), der er en hallucinatorisk og eksperimenterende science fiction-agtig roman. Først med den lille historiske roman *Hjortefod* (1974) nærmede Ib Michael sig en mere klassisk romanform.

Allerede inden da var Ib Michael på sine rejser kommet i kontakt med den oprindelige sydamerikanske kultur, som siden har haft stor indflydelse på hans forfatterskab. Umiddelbart ses dette i inspirationen fra den sydamerikanske magiske realisme, hvor fantastiske hændelser og sammenræf gengives side om side med mere virkelighedsprægede begivenheder.

Rejsen tilbage (1977) er måske forfatterens mest eksperimenterende bog, idet det på én gang er en rejsebog og en mytisk fortælling.

En ny fase i forfatterskabet indledtes med den historiske roman *Kejserfortællingen* (1981), der tidsmæssigt spænder

over en periode på mere end 2000 år. Også *Troubadurens lærling* (1984) er en historisk roman, der med afsæt i middelalderens pestepidemier skildrer forhold og foreteelser i Ib Michaels samtid. Blandt de historiske romaner kan desuden nævnes *Killroy Killroy* (1989), der foregår i Sydhavet og Japan under 2. verdenskrig. Allerede de tre historiske romaner skaffede Ib Michael et stort publikum, og hans popularitet blev yderligere underbygget med trilogien *Vanillepigen* (1991), *Den tolvte rytter* (1993) og *Brev til månen* (1995), der indeholder selvbiografiske træk. Serien skildrer jeg-personens forsøg på at finde en holdbar identitet gennem en systematisk afdækning af fortiden.

I 1997 fulgte eventyrromanen *Prins* og blandt Ib Michaels senere bøger kan nævnes *Kejserens atlas* (2001) og *Paven af Indien* (2003).

Ib Michael:

Hajskygger (1988)

En fortælling fra Sydhavet

Taiti Natua fortalte denne historie. Det var på en rejse i Stillehavet, på en lille atol¹⁾ ved navn Makemo, hvor vi en tid lå for anker inden for revet.

Kun dykkeren, som historien handler om, har ikke noget navn. Men han var ung. Og han længtes efter kvinde og påhængsmotor og egen båd. Han var en gudsforgående dykker, men fattig – og pigen han elskede var 17, fyldig som månen og med et skær under huden, der fik hende til at lyse i hans nætter. Hinanui hed hun og var datter af den største familie på øen. Efter den nat hun havde åbnet sit kød for ham, stod faderen imellem dem.

Han ville begynde for sig selv, dyrke perler i lagunen, høste kopraen²⁾ på sit eget stykke land. De skulle være rige og lykkelige sammen. For sådan var hun født, og han havde altid drømt det. Hinanui elskede ham med sin ungdom. Han var den stærkeste, smukkeste og den, der dykkede længst.

Taiti var gammel, brun som en nød og med askekrøller i det krusede hår. Han fortalte om Makemos sirener, der fra gammel tid havde lokket menneskene – for at stjæle spædbørn fra unge mødre, amme dem selv og forvandle dem til et liv i havet. For havfruerne kunne ikke føde selv, de havde ingen mænd – Taiti spidsede læberne til en hvisken: derfor uddøde deres slægt. De ældste vidste, at sirenerne i pant for menneskenes børn havde anbragt en skat af perler uden for revet inden de forsvandt for altid.

Det var den han dykkede efter den morgen, han havde lånt Taitis båd med kompressor og luftslange. Oppe i båden var kun drengen Mihi til at passe den lille benzinmotor, som pumpede luft ned til ham gennem slangen. Han

dykkede hvor kun de modigste kom: langt uden for revet, en mil fra øen på en klippe, der stak sine koralbegroede orgelpiber op lige under havet.

Han gik ned i en kværnende strøm med en line op til båden, og luftslangen fulgte ham, vinding efter vinding, som faldt ud over rælingen og sank. Mundstykket, der forbandt ham med himlen ovenover, smagte koldt og luften kom syngende og fyldte ham med mentol. Snart dansede den lille stump himmel, som den fjerneste af hans bobler, langt oppe: en sølv-mave for enden af den grønne tunnel, der blev mørkere, jo længere ned han sank. Sank for hvert et åndedrag med bly i bæltet og nettet svirvlende efter sig.

Han var gennem strømmen af regnbuefarvede fisk, der går hvor korallerne er lysest, forbi murænerne³⁾ i deres huller, mørke og plettede og med gabet blottet så tændernes lyste; han var dernede hvor fiskene blev store. Mørk-plettet bars⁴⁾ og rokker som skyer ud af havets stumme torden. Luften sang højere i ham og ramte lungerne med trompetstød, masken stod flad og hård mod pandebenet. Han gled forbi de selvlysende muslinger med bølgeformede munde, der kunne holde en dykker fast til døden, hvis han fik hånd eller fod i dens skaller. Han nærmede sig hulen, hvor perlemødrene stod med skaller større end noget andet sted, og hvor gamle Natua havde sagt sirenerne boede dengang, de var til.

→Taiti standsede op i sin fortælling og sank noget. Så rettede han sine gule og brune øjne mod stedet uden for revet, hvor brændingen endnu lyste, nikkede i den retning og tog tråden op:

Da dykkeren rakte ud efter sine drømme, blev havet koldt i hans nakke, og han mærkede noget stort bag sig. Han vendte hovedet og så – gennem skyen af sine egne bobler – en haj så stor som han aldrig havde set dem før.

Han mærkede urskelettet krympe i sig og frøs. Al bevæ-

gelse standsede og tiden hørte op imellem dem. Få meter fra ham tårnede den store hvidhaj sig op, hovedets flade bue som en portal, gullighvid på undersiden, blygrå og skrammet øverst. Den var kommet lige ud af oceanets mørke himmel og stod som stivnet i strømmen foran ham og anstrengte sine små øjne for at se, brød så af i strømmen og vendte siden til. I et glimt så han tændernes stikflammer lyse blå indend kroppens kæmpe masse var gledet forbi og ud i en større cirkel. Han fik vendt sig og presset ryggen op mod klippehulen. Fra indgangen pumpede køligere havstrømme i stød. Endnu havde hans hjerne ikke taget skade, og han tænkte koldt og klart.

Han rykkede et faresignal i linen op til Mihi og prøvede at danne sig et billede af omgivelserne: hvor han ville være bedst beskyttet turen op. Han vidste fra andre hajer at dens cirkelslag ville bringe den tilbage, og flugt ville tiltrække den vildt og afgøre angrebet for den uden tøven. Front mod den, holde den hen, ryggen dækket...

Den var der igen, ud af det blå, skubbende mørket foran sig med vrikkende bevægelser, mens dens hvide bug langsomt tonede frem i væsken og fyldte hele synsfeltet. Han så en stor krog bøjet ud af dens overmund lige bag ved V'et, forfanget⁵⁾ af stål klippet rent og lysende over med et enkelt bid. Han boblede op mod den, råbte og gjorde udfald. Den trak sig med et sæt. Den mindste meter længere bort. Gabet hang ned som en åben lem, og han så tændernes rækker kværne, og et par striber af lodsfisk fare igennem.

Dér blev den. Over ham i skiftende, mareridtsagtige små afstande. Som om den vidste, han ikke kunne komme op. Resten var et spørgsmål om tid. Så længe kompressoren gik og den ikke angreb slangen, havde han luft. Højt oppe dansede bådens bund – som en flueplet i sølvskinnen – med en spinkel dreng og en enkelt dunk benzin. Han slap linen og begyndte at kravle langs korallerne, fra det ene fremspring til det næste. Langsomt fulgte båden ham.

Og hele tiden havde han hajens mælkegule skygge over sig. Den afskar ham fra at komme op og han tog retning ind mod land. Åh, så kold han var – næsten lys i hovedet! Undgå åbent vand, kravle over klippe og koral – ikke skære sig på de skarpe stokke, ikke en ridse, ikke en dråbe blod i vandet. Eller var det frygten, der fortrængte alt andet og gjorde hans hoved så højt og rent som et kirkerum?

I tidens langsomme bue, mens lyset skiftede til længere toner, kom han mod land. Den Store Hvide var med. Ventede på at han slap, et minut eller to, ventede på at stålet i hans pande skulle blive sløvt, syn og opmærksomhed sløres i vandets mørke rulning.

Han gjorde sig flad på bunden til musklerne smertede og fingrene var følelsesløse af at klamre. Opdriften rykkede ham hele tiden løs, og han måtte sparke sig tilbage hvilket – hver eneste gang – skærpede den store hajs vagtsomhed til alarm helt ud i de galvaniske øjne. Pludselige slag med halefinnen. Han kæmpede som aldrig før med sin vægtløshed og hajen var med – meter for meter – uden nogensinde at komme under ham og op med gabets glinsende tandrække.

Han bed i mundstykket så hårdt at lufttilførselen, i sekunder der føltes som endeløs fred, blev afbrudt.

Det var langt over middag og timer var gået, da han hørte sirenesangen omkring sig, et brusende kør af lyd, der anslog skelettet og fik det til at svinge som en stem-

megaffel. Han lyste op i et glimt af vanvid. ↙

Dagen var næsten gået før lysfingre ned i vandet afslørede de kendte koralrevs nærhed. Han kravlede i en trance af kulde, luften i slangen føltes stadig tungere, en begyndende lammelse ville rive ham til vejrs hvert øjeblik nu og hajen fulgte ham fortsat med et barberblads margin ...

Da han endelig mærkede bunden stige op under sig, var lyset i havet tonet bort, og Den Store Hvide med et trylleslag væk igen. Som en akkord kvalt i brændingens brusen. Han var under land. På kortere tid end nogensinde før mødtes hans skygge med bådens, og Mihi trak ham de sidste meter, hvid i ansigtet selv af dagens lange rædsel. Solen var gået i havet, det sidste gyldne perlemor døde på himlen, og Mihi forstod kun at venen snakkede sort.

De sagde, at perledykkernes særlige vanvid havde ramt ham. Men Taiti vidste, at i de sidste dage så han alting omkring sig som om han stadig var under vand. Fra de turkise palmebræmmer svømmede fisken ved højlys dag. Fra de lave hushjørner gled skyggehajer og i stuerne mørke midt på dagen viftede korallerne. Det var som et undersøisk spejl dag og nat blev holdt op for dykkeren og fjernede ham fra de levendes land. Han kunne ikke længere tænke på Hinanui, for hun hørte den anden verden til og holdt op med at elske ham. Han fik åndenød af luften, ansigtet forandredes under tryk, og han slog vildt omkring sig ved enhver berøring. En morgen, inden året var omme, fandt de ham på lavt vand et stykke ude i lagunen. Han lå overskyldet. Kroppen duvede over hvide sten. Øjnene stirrede lige op i vandhimmelen. Med de udbredte arme og smilet, der var blevet stikkende i den ene mundvig, lignede han én, der langt om længe havde fået luft.

- 1) Ringformet koralrev, som omslutter en lagune. Findes udelukkende i tropiske farvande, især i det vestlige Stillehav. 2) Ituskårne torrede kokoskerner. 3) Alefisk med kraftige tænder. 4) Havfisk af hav-aborrernes familie. 5) Den stærke lineforlængelse, oftest af nylon eller ståltråd, der bærer krogen på en medesnor.

Pis
Sirene...